

Resclosa i rec del molí del Ferrer de la Creu

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Casa Ferrer de la Creu. Demarcació de Saló
Emplaçament Carretera de Saló (BV-3002) al km. 8,6 sortida a Saló i camí nord i després sud-oest uns 500 m
Alçada: 457

Coordenades:

Latitud: 41.84594
Longitud: 1.64134
UTM Est (X): 387207
UTM Nord (Y): 4633564

Classificació

Número de fitxa 08229 - 397
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Obra civil
Estil / època: Contemporani
Segle XIX-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08229A012000530000MJ
Fitxes associades:
[Ferrer de la Creu](#)
Autoria de la fitxa Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa: dc., 11/10/2017 - 02:00

Descripció

Resclosa i rec de l'antic molí que hi havia a la casa avui coneguda com a Ferrer de la Creu. Està emplaçada a la riera de Salo, en un indret on aquesta fa un meandre molt pronunciat. Concretament, la resclosa es situa uns 320 m aigües amunt de la riera. És una resclosa de dimensions considerables, d'uns 20 m de llarg i de planta lleugerament corba. És feta de pedra i formigonada. A la part superior està reforçada amb totxo gris, fruit d'alguna de les múltiples reparacions que ha tingut a conseqüència de les riuades. Al costat de ponent el mur s'adossa a una gran roca que ha quedat encastada a la resclosa i, a continuació, té una comporta metàl·lica de desguàs. Segueixen uns metres de rec delimitat per un mur formigonat i, després d'un gir, el rec segueix paral·lel a la riera per la banda dreta. Consisteix en una vall excavada al terra d'uns 2 metres d'ample i està reforçat amb una pavimentació de ciment a la concavitat de la base. Al llarg dels 320 m del seu traçat el rec es troba en força bon estat de conservació, ja que fins una època força recent s'havia utilitzat per a regar. En el tram final forada una roca abans d'arribar al que era la bassa del molí, actualment el jardí de la casa.

Història

Originàriament la casa coneguda com cal Ferrer de la Creu era la que avui es diu cal Forner, al nucli de Salo. Encara consta així en la inscripció del balcó, de l'any 1866. En efecte, era la casa del ferrer i estava al costat de la creu de terme de Salo. La ferreria era junt al molí, que es trobava una mica més avall, a l'actual casa que avui es coneix com el Ferrer de la Creu. En els seus orígens la família propietària eren una branca dels Esquius que tenien el Molí de Salo. Un fadrí dels Esquius va marxar de la casa mare per crear un altre molí. Això devia ser a mitjans de segle XIX (segons la inscripció de la casa, el 1866), unes quatre generacions anteriors a l'actual. Aquesta nova branca dels Esquius tenien el molí i la ferreria al costat de la riera, i vivien a la casa del poble. A mitjan segle XX Emili Esquius Morros va dividir l'heretat en dues parts, una per a cadascun dels seus fills mascles. A Josep Esquius Palà li va tocar la casa del poble, i a Francisco Esquius Palà li va tocar el molí i ferreria.

Francisco Esquius va ampliar la petita caseta que aleshores hi havia sobre el molí i va instal·lar-s'hi a viure amb la seva família. El molí funcionava amb una roda hidràulica vertical de dimensions no gaire grans. El mateix sistema que al Molí de Salo. El moviment del molí s'aprofitava també per accionar una manxa d'aire que alimentava la forn de la ferreria. A la segona meitat del segle XX l'antiga roda es va substituir per una turbina, feta per un manyà de Cardona. El molí va funcionar fins al principi de la dècada de 1970. Entorn de 1987 la casa s'amplià i es reformà per complet adoptant l'aspecte actual.

